

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia ... 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez policjantów oraz zasad użycia broni palnej przez oddziały i pododdziały zwarte Policji

Na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58 z późn. zm.1)) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Ilekcrc w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) oddziałach Policji - należy przez to rozumieć oddziały lub pododdziały zwarte Policji;
- 2) dowódcy oddziału - należy przez to rozumieć dowódcę oddziału lub pododdziału Policji,
- 3) ustawie - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji.

§ 2.1. Przy podejmowaniu decyzji o użyciu broni palnej policjanci są obowiązani postępować ze szczególną rozwagą, traktując broń palną jako środek szczególny i ostateczny.

2. Broni palnej nie używa się w przypadkach określonych w art. 17 ust. 1 pkt 6, 7 i 9 ustawy w stosunku do kobiet o widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, starców oraz osób o widocznym kalectwie.

Rozdział 2

Szczegółowe warunki i sposób postępowania policjantów przy użyciu broni palnej

§ 3.1. Policjanci przed użyciem broni palnej są obowiązani:

- 1) po uprzednim okrzyku "POLICJA" wezwać osobę do zachowania się zgodnego z prawem, a w szczególności do natychmiastowego porzucenia broni lub niebezpiecznego narzędzia, zaniechania ucieczki, odstąpienia od bezprawnych działań lub użycia przemocy;
- 2) w razie niepodporządkowania się wezwaniom określonym w pkt 1, zagrozić użyciem broni palnej, wzywając: "STÓJ - BO STRZELAM";
- 3) oddać strzał ostrzegawczy w bezpiecznym kierunku, jeżeli wezwania określone w pkt 1 i 2 okażą się bezskuteczne.

2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się w sytuacjach, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1, 3, 5 i 8

ustawy, a także w innych przypadkach, gdy z zachowania osoby posiadającej broń lub

niebezpieczne narzędzie wynika, że wszelka zwłoka groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia ludzkiego.

3. Użycie broni palnej w sytuacji, o której mowa w ust. 2, musi być poprzedzone okrzykiem

"POLICJA".

§ 4.1. Jeżeli skutek użycia broni palnej nastąpiło zranienie osoby albo widoczny stan bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia, policjant jest obowiązany, z zachowaniem bezpieczeństwa własnego i innych osób oraz bez zbędnej zwłoki, udzielić osobie poszkodowanej pierwszej pomocy i następnie spowodować podjęcie wobec niej medycznych działań ratowniczych - w rozumieniu przepisów o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, oraz gdy w wyniku użycia broni palnej nastąpiła

śmierć osoby lub szkoda w mieniu, policjant jest obowiązany ponadto do:

- 1) zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia i niedopuszczenia na to miejsce osób postronnych;
- 2) w miarę możliwości, ustalenia świadków zdarzenia.

§ 5.1. W każdym przypadku użycia broni palnej lub oddania strzału ostrzegawczego policjant jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym dyżurnego najbliższej jednostki organizacyjnej Policji.

2. Dyżurnej jednostki organizacyjnej Policji, po uzyskaniu informacji o użyciu broni palnej,

jest obowiązany niezwłocznie spowodować zabezpieczenie wszelkich śladów i dowodów,

udzielić policjantowi pomocy w niezbędnym zakresie, a także powiadomić swojego przełożonego, a jeżeli w wyniku użycia broni palnej nastąpiła śmierć lub zranienie człowieka - również właściwego miejscowo prokuratora rejonowego

3. W każdym przypadku użycia broni palnej lub podjęcia czynności, o których mowa w § 3, policjant jest obowiązany powiadomić bezpośredniego przełożonego pisemnym raportem, który powinien zawierać w szczególności:

- 1) wskazanie stopnia, imienia i nazwiska policjanta;
- 2) określenie czasu i miejsca użycia broni palnej;
- 3) opis sytuacji poprzedzającej użycie broni palnej;
- 4) opis przyczyn i skutków użycia broni palnej, w tym wynikających z § 3 ust. 2 i § 4;
- 5) podpis policjanta.

§ 6. Do obowiązków przełożonego, o którym mowa w § 5 ust. 3, należy:

- 1) zbadanie, czy użycie broni palnej lub podjęcie czynności określonych w § 3 nastąpiło zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 2) niezwłoczne zawiadomienie wyższego przełożonego o każdym przypadku użycia broni palnej.

Rozdział 3

Zasady użycia broni palnej przez oddziały Policji

§ 7. 1. Policjanci wchodzący w skład oddziału Policji mogą użyć broni palnej wyłącznie na rozkaz dowódcy oddziału.

2. Dowódca oddziału może wydać rozkaz, o którym mowa w ust. 1, w przypadkach

określonych w art. 17 ust. 1 ustawy oraz po uprzednim uzyskaniu zgody właściwego komendanta wojewódzkiego Policji lub Komendanta Głównego Policji.

3. Zgoda, o której mowa w ust. 2, nie jest wymagana, gdy wszelka zwłoka w użyciu broni

palnej groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia ludzkiego.

§ 8. W razie niemożności nawiązania przez policjanta kontaktu z dowódcą oddziału, policjant ma prawo użycia broni palnej w przypadkach określonych w art. 17 ust. 1 ustawy, z zachowaniem wymogów określonych w rozdziale 1 i 2 rozporządzenia.

§ 9.1. Bezpośrednio przed wydaniem rozkazu użycia broni palnej przez policjantów wchodzących w skład oddziału Policji dowódca oddziału jest obowiązany:

- 1) wezwać do zachowania zgodnego z prawem, a zwłaszcza porzucenia broni lub niebezpiecznych narzędzi oraz zaniechania bezprawnych działań lub stosowania przemocy;
- 2) zagrozić użyciem broni palnej;
- 3) wydać rozkaz oddania strzałów ostrzegawczych (salw ostrzegawczych) w bezpiecznym kierunku.

2. Przepisu ust. 1, z wyjątkiem pkt 3, nie stosuje się w sytuacji, o której mowa w § 7 ust. 3.

§ 10.1. Przerwanie użycia broni palnej przez oddział Policji następuje na rozkaz dowódcy oddziału, natychmiast po osiągnięciu zamierzonego celu użycia broni palnej.

2. Oddział Policji wycofuje się niezwłocznie po wykonaniu zadania.

3. Dowódca oddziału przed wycofaniem oddziału:

- 1) zabezpiecza na miejscu zdarzenia ślady i dowody związane z użyciem tego oddziału oraz podejmuje inne czynności niecierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do ich zatarcia, a także ustala świadków zdarzenia;
- 2) zabezpiecza odebraną broń palną, amunicję, materiały wybuchowe i inne niebezpieczne narzędzia.

§ 11.1. Jeżeli wskutek użycia broni palnej nastąpiło zranienie osoby albo widoczny stan

bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia, dowódca oddziału jest obowiązany spowodować udzielenie osobie poszkodowanej pierwszej pomocy i następnie spowodować podjęcie wobec niej medycznych działań ratowniczych - w rozumieniu przepisów o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, oraz gdy w wyniku użycia broni palnej nastąpiła

śmierć osoby albo szkoda w mieniu, dowódca oddziału niezwłocznie powiadamia o tym bezpośredniego przełożonego i właściwego miejscowo prokuratora rejonowego.

§ 12. 1. W każdym przypadku użycia broni palnej przez oddział Policji lub podjęcia czynności, o których mowa w § 9, dowódca oddziału jest obowiązany złożyć szczegółowy, pisemny raport bezpośredniemu przełożonemu.

2. Raport, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać w szczególności:

- 1) wskazanie, stopnia oraz imienia i nazwiska dowódcy oddziału;
- 2) określenie czasu i miejsca użycia broni palnej ze wskazaniem trybu wydania rozkazu jej użycia;
- 3) opis sytuacji poprzedzającej użycie broni palnej;
- 4) opis przyczyn i skutków użycia broni palnej, w tym wynikających z § 7 ust. 3 i § 11;
- 5) podpis dowódcy oddziału.

Rozdział 4

Przepisy końcowe

§ 13. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez policjantów (Dz. U. z 1996 r. Nr 63, poz. 296 oraz z 2002 r. Nr 57, poz. 518).

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.2)

Prezes Rady Ministrów

[1]) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002r.: Nr 19, poz. 185, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731, Nr 113, poz. 984, Nr 115, poz. 996, Nr 153, poz. 1271, Nr 176, poz. 1457 i Nr 200, poz. 1688 oraz z 2003r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188 i 1190, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1609, Nr 192, poz. 1873 i Nr 210, poz. 2036 oraz z 2004r. Nr 171, poz. 1800, Nr 179, poz. 1842, Nr 210, poz. 2135, Nr 273, poz. 2703 i Nr 277, poz. 2742 oraz z 2005r. Nr 10, poz. 70.

2)W zakresie zasad użycia broni palnej przez oddziały i pododdziały zwarte Policji rozporządzenie niniejsze było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 marca 1991r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków użycia oddziałów i pododdziałów Policji oraz Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w razie zagrożenia bezpieczeństwa lub niebezpiecznego zakłócenia porządku publicznego oraz zasad użycia broni palnej przez te jednostki (Dz. U. Nr 26, poz. 104 oraz z 1996r. Nr 63, poz. 297), które utraciło moc z dniem 13 stycznia 2005 r. na podstawie ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zmianie ustawy o Policji oraz ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 277, poz. 2742).

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie zostało przygotowane z powodu modyfikacji przepisów art. 18 i 18a ustawy o Policji, wprowadzonych ustawą z dnia 25 listopada 2004r. o zmianie ustawy o Policji oraz ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 277, poz. 2742). Na podstawie zmienionej delegacji ustawowej sformułowanej w art. 18 ust. 8 i 9 ustawy o Policji (poprzednio tego zakresu regulacji dotyczyła delegacja z art. 18 ust. 4 ustawy o Policji), został przygotowany projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia oddziałów i pododdziałów Policji oraz Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego.

Dotychczas sprawy objęte zakresem delegacji ustawowej z art. 18 ust. 4 ustawy o Policji były uregulowane łącznie z zasadami użycia broni palnej przez oddziały i pododdziały zwarte Policji, ustalonymi na podstawie delegacji ustawowej z art. 17 ust. 4 ustawy o Policji. Było to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 marca 1991r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków użycia oddziałów i pododdziałów Policji oraz Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w razie zagrożenia bezpieczeństwa lub niebezpiecznego zakłócenia porządku publicznego oraz zasad użycia broni palnej przez te jednostki (Dz. U. Nr 26, poz. 104 oraz z 1996r. Nr 63, poz. 297), które utraciło moc wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zmianie ustawy o Policji oraz ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 277, poz. 2742) uchylającej przepisy upoważniające i zastępujące je nowymi.

Konieczność uregulowania wszystkich spraw objętych jednym przepisem upoważniającym wynika z obowiązujących zasad techniki prawodawczej, a konkretnie z § 119 ust. 1 tych zasad ("Na podstawie jednego upoważnienia ustawowego wydaje się jedno rozporządzenie..."). W dotychczasowym stanie prawnym na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy o Policji wydano dwa rozporządzenia: wyżej wymienione rozporządzenie z dnia 5 marca 1991r. oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez policjantów (Dz. U. Nr 63, poz. 296 oraz z 2002 Nr 57, poz. 518), które jak dotąd nie utraciło mocy i w związku z włączeniem jego materii do projektowanego rozporządzenia wymaga derogacji (§ 12).

Przepisy projektowanego rozporządzenia pod względem merytorycznym są niemalże w całości identyczne z dotychczas obowiązującymi, gdyż nie ma formalnych i faktycznych powodów do zmian w tym zakresie.

Zmiany o charakterze merytorycznym obejmują m.in. § 8 ust. 1 projektu, gdzie usunięto błędne i w istocie sprzeczne z ustawą ograniczenie dopuszczalności użycia broni palnej przez policjanta, który po rozproszeniu oddziału lub pododdziału zwanego Policji kontynuuje czynności służbowe - z konieczności -samodzielnie. Jest oczywiste, że do policjanta będącego w takiej sytuacji mają zastosowanie wszystkie uprawnienia ustawowe przewidziane indywidualnie dla policjantów. Przykładowo: policjant działający indywidualnie po rozproszeniu oddziału według dotychczasowych przepisów nie mógł użyć broni palnej nawet w czasie pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie zabójstwa.

Z vacatio legis zrezygnowano z uwagi na funkcjonalne powiązanie projektowanej regulacji z opracowywanym równoległe rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawieszczegółowych warunków i sposobu użycia oddziałów i pododdziałów Policji oraz Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego, gdzie zrezygnowano z vacatio legis z uwagi na pilną potrzebę wejścia w życie przepisów wykonawczych regulujących ramy współpracy Policji oraz Sił Zbrojnych w szczególnych sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa publicznego, do których znowelizowany przepis art. 18 ustawy o Policji zalicza również zagrożenie przestępstwem o charakterze terrorystycznym. Z uwagi na wspomniany związek istnieje potrzeba, aby przepisy Rozdziału 3 projektowanego rozporządzenia weszły w życie jednocześnie z rozporządzeniem wykonawczym do art. 18 ustawy o Policji.

Ocena skutków regulacji

Projektowana regulacja będzie miała wpływ na sposób wykonywania przez Policję zadań ustawowych.

Poddanie projektu dodatkowym konsultacjom społecznym uznano za niecelowe, ponieważ zmiany dotychczasowego stanu

prawnego mają charakter wyłącznie techniczno-legislacyjny.

Wejście w życie projektowanych zmian przepisów wykonawczych do ustawy o Policji nie spowoduje wzrostu wydatków w budżecie państwa i budżetach jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana regulacja nie będzie miała negatywnego wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionów.

Zakres projektowanych zmian nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.